

ئەمەرىكا بەجىھان دەلىت: بازىرى ئازاد بۇ ئىۋە باشە بەلام بۇ خۇم خراپە

ئەردەلان عەبدوللا

ماۋەى ھەفتەيەكە ھەۋالى فرۇشتىنى بەندەرەكانى ئەمەرىكا بە كۆمپانىيەكى ئىماراتى بىلابۇتەۋە. ئەم سەۋادىيە چ لەناوخۇى ئەمەرىكا و چ لە دەرەۋەش مشتومپىكى زۇرى لەسەر دەكرىت. ئەم كۆمپانىيە P&O پىشتىر ھى ئىنگلىزەكان بوو كە بەندەرى 33 ۋلاتى جىھانى بەرپۋە دەبرد، لى پىش ماۋەيەك كۆمپانىيەكى ئىماراتى (الموانى دۋبى) ى ، توانى بىت بەخاۋەنى ئەم مولتى كۆمپانىيە . پىش ھەفتەيەكىش ھەۋالى كرىنى ھەموو بەندەرەكانى ئەمەرىكا لەلايەن ئەم كۆمپانىيەۋە بىلابۇۋىيەۋە. ھەر بە بىلابۇۋىيەۋەى ئەم ھەۋالە دەنگى نارەزايى لە ھەموو مىدىكانى ئەمەرىكا و سىياسىيەكانى بە (كۆمارى و دىمۇكراتەۋە) بەرزبۋىيەۋە. چەندىن ھۇى مەعقۇول و درۇيان بۇ ئەم سەۋادىيە سەرۇكىان دۇزىيەۋە ، ھەر لە ترسى تىرۇرەۋە تادەگاتە ئاساشى نەتەۋىيەۋە . يەكىك لەرۇژنامەكانى ئەمەرىكا ووتبۋى (لەمەۋلا تىرۇرەۋىستەكان بەلىشاۋ لەبەندەرەكانەۋە دىنە زوورەۋە) يەكىكى تىران دەلىت (ئەمە گەرەترىن شەرمەزارىيە كە بەندەرەكانمان بە عەرەب بفرۇشرىت) . لى سەرۇك بۇشى مەزن سوورە لەسەر ئەم سەۋادىيە ، ئەمەش ھىندەى تر شەعبىەتى بۇشى دابەزاندوۋە ، چونكە زۇركەس بەشكەۋە دەپروانىتە سووربۋونى سەرۇك بەھەرھال ئەۋەى لای من گرنگ بوو ئەو دوورۋىيە ئەمەرىكىەكان بوو، لەكاتىكدا بە تۇپزى دەيانەۋىت بازىرى ئازاد بەسەر جىھاندا پىسەپىنن ، كەچى كاتىك ئاگرەكە دەگاتە لای خۇيان پەتانى تەر بەخۇياندا دەدەن . ئەمەرىكا بە تۇپزى بازىرىكانى جىھان دەكاتەۋە ، لى بازىرىكانى خۇيشى بە دىۋارى پۇلايىن دەگرىت . ئەمەرىكا بەھىچ شىۋەيەك نايەلىت ئاسن لەبەرازىل ورووسىاۋە بىتە ناوبازارەكانىيەۋە، چونكە زەرەرى بۇ كۆمپانىيەكانى ھەيە . بەھەمان شىۋەش ناھىلىت سۇيا و گەنمەشامى ۋولاتانى بەرازىل وئەرجهنتىن وئوسترالىا بىنە ناوبازارىۋە. ئەم سىياسەتە لە بچوۋكترىن شتەۋە تا گەرەترىن شەمەك بەرقەراردەكرىت . پىش چەند سالىك شەرىك كە ناۋى (شەرى مۇز)يان لىنا. لەنىۋان ئەۋروپا وئەمەرىكا بەرپابوۋ، ھىچ كامىان رازى نەدەبوون كە مۇزى كۆمپانىيە ئەۋىترىان بىتە ناوبازارەكانىيەۋە . ئەۋروپا وئەمەرىكا سالانە سەدەيا مىليارد دۇلار بۇ پارىزگارى كۆمپانىيا و شەكە ناوخۇيەكانىان سەرف دەكەن ، لى ئەم بەرپزانە ئەۋ مافە بەۋولاتانى تر رەۋا نابىنن. ئەمەرىكا ھەموۋكات خۇيان بە بەرگرىكەرى بازىرى ئازادو دىمۇكراتى دەزانن ، لى كاتىكىش ۋەزەكى ئاۋا دىتە پىشەۋە، گەرەترىن دوزمنايەتىان كىردوۋە. بىرمەندى گەرەى ئەمەرىكى (نەعومە تشومسكى) دەلىت:

ئەمەرىكا بەجىھان دەلىت دىمۇكراسى و بازىرى ئازاد بۇ ئىۋە باشە بەلام بۇ خۇم خراپە ، ئەمەرىكا ھىچ كات ۋولاتىكى دىمۇكراسى نەبوۋە). كاتىك كە ئەمەرىكىەكان باسى ماقى مۇۋ دەكەن پىكەنىنم دىت، چونكە يەكسەر ۋىنەى ئەۋ مندالە پووتانەى قىتنام بىردەكەۋىتە ۋە، كە لەدەستى لەشكرە ۋەحشىەكەى ئەمەرىكا رادەكەن. كەدەلىن ئەمەرىكا دۇستى گەلى كورده ، ئەم ۋوشانە ختۋولكەيەكى حەزىنم دەدەن ، چونكە يەكسەر سالانى حەفتاۋپىنچ و جەزائىرم بىردەكەۋىتەۋە ، كۆرەۋ تراژىدىكانى ھەلەبجەۋ گەرمىانم بىردەخاتەۋە، فرۇكەكەى ئوجئالان و سووتانى لادىكانى باكوورم دىتەۋە ياد . ئەمەرىكا ھەموۋكات دوزمنى سەرسەختى دىمۇكراسى بوۋە، كودەتا سەربازىيەكانى (شىلى و بەرازىل وئەرجهنتىن وئەندەنووسىا ،،،) دەرىدەخات چەندە ئەمەرىكا دۇستى دىمۇكراسى يە !!! . ئەمرو ئەمەرىكا دەيەۋىت ھەموو سەرۋەت و سامانى جىھان بكاتە ھەمبەرگرىك و بىخاتە دەمىيەۋە، خۇيى گەلانىش بكاتە كۇكاكۇلايەك و تىنۋىيەتى پى بشكىنىت .